

paa Dagsordenen, uden at vi behøve at være strengt bundne til Ordlyden af det enkelte Forslag, og saaledes tror jeg ogsaa, at det baader Forhandlingen bedst, idet Hovedforhandlingen altsaa tages nu, og saa den væsentligste Forhandling af det følgende Forslag dermed er afgjort. Jeg kan derfor godt forbigaa en Bemærkning om, at jeg har været tilbøjelig til at tro, at de to Lovforslag egentlig skulde have haft den omvendte Orden i Nummerfølgen, thi det gør jo efter den Frihed, den ærede Formand har indrømmet, ikke nogen væsentlig Forskel, hvilket Forslag vi behandle først. Det har interesseret mig, men for øvrigt efter den politiske Stilling ikke overrasket mig, at se dette Forslag fremsat af den meget ærede Forslagsstiller. Det blev fremsat af ham for 12 Aar siden i Oktober 1879, og det gik da til et Udvalg, som gaafe kasserede det. Flertallet i Udvalget, der bestod af samtlige dets Medlemmer af Venstre tillige med den nuværende Borgmester i Odense, Koch, som Ordfører, udtalte sig — med Formandens Tilladelse skal jeg oplæse nogle Linier — saaledes om Forslagets Hovedtanke, efter at have refereret denne: „Udvalgets Flertal kan imidlertid ikke tiltræde denne Tanke, fordi dens Gennemførelse, foruden adskillige praktiske Ulemper, fører til det principstridige Resultat, at den Del af Skatten, som tilflyder Ikke-Opholds-kommunen, hverken staar i Forhold til denne Kommunes Behov eller til de øvrige derboende Skatteyheders Skat. Flertallet har derfor maattet anse det for frugtesløst at arbejde videre paa dette Grundlag, men har derhos ikke troet at kunne anse Udvalgets Hverv for fuldestgjort ved et saadant negativt Resultat.“ Udvalgets store Flertal stillede derfor et gennemgribende Ændringsforslag til Lovforslaget og aftrykte Forslaget, som det vilde komme til at se ud efter Flertallets Indstillinger. Det Lovforslag om den mellemkommunale Bestatning, der saaledes blev gravet af samtlige Venstres Medlemmer i Udvalget i Forening med Borgmester Koch, som den Gang var Medlem af Tinget — selvfølgelig, thi ellers kunde han ikke have været Medlem af Udvalget — har den ærede Forslagsstiller gravet op paa ny, efter at det har ligget i Graven i tolv Aar, kastet Jord paa af hele Venstre, og nu fremstillet det for os som en Løsning af dette Spørgsmaal. Jeg turde ikke have sagt saa meget dertil, dersom der ikke i Mellemtiden var foregaaet paa dette Omraade noget andet og mere og efter min Mening betydningsfuldere med Hensyn til Spørgsmaalets Løsning, og

dette er sket med den ærede Forslagsstiller som Tingets Ordfører. Derved kommer jeg ind paa Forslaget, som dette er fremsat her i Tinget af det meget ærede Medlem fra Røge (Hørup) og mig. Den Gang afdøde Biskop Monrad var bleven valgt ind her i Tinget paa en Tid, da det stod meget vanskeligt til baade politisk og med Forhandlingerne, kom han til os med syv eller otte Udkast i Grundtræk til Lovforslag, ikke saaledes, at han mente, at han havde udarbejdet Materierne, men saaledes, at de kunde udarbejdes af ham i Fællesskab med ligesindede, for at man kunde tage en Forhandling op om de i disse Forslag indeholdte vigtige Samspørgsmaal. Blandt disse var ogsaa det om den kommunale Bestatning, fremsat fra hans Side i to Forslag, et angaaende Vandkommunerne og et angaaende Købstæderne. Han henvendte sig til Lederne, som det hed, af Tingets den Gang samlede Flertal med sine Lovforslag og særlig dette, som jeg her har at gøre med, og gennem en lang Række af private Møder af ikke blot Venstre men ogsaa Mænd udenfor Venstre og særlig med Monrad, kom Resultatet frem i et Lovforslag væsentlig overensstemmende med det af os nu indbragte Lovforslag. Det kom frem den 23de Oktober 1882, og det var fremsat — jeg haaber, at den højtærede Formand vil tillade at nævne Navnene, fordi det kun er en historisk Meddelelse — af Berg, Bøssen, Buxt, Falbe-Hansen, C. Hage, Holstein, Høgsbro, Hørup og Monrad. Monrad fremlagde Forslaget, i det han bemærkede, at han egentlig ikke var dets Fader, men nærmest kunde kaldes dets Bestefader, og udbillede det nærmere, og naar man havde sagt, at det var et Program, baade dette og andre Spørgsmaal, som vare komne under Overvejelse i Presens, vilde han ikke sige dette, men han ønskede som personligt Vidnesbyrd fremsat, at ogsaa dette Forslag skulde vidne for hans Vedkommende om, at den Mand, der raadede i Grundlovsudkastet af 1848, endnu raadede i det eneste tilbageværende Medlem af Riksstyret. Jeg skal anbefale ærede Medlemmer, som ikke allerede have gjort sig den Ulejlighed, at læse denne Tale af denne af vor Grundlovs Tilblivelse saa højt fortjente Mand. Denne Sag gik saa til Udvalg, der gjorde nogle Ændringer deri i Henhold til de Bemærkninger, der vare fremsatte. Den 3dje Marts blev Forslaget vedtaget her uden nogen egentlig Modstand og gik til Landstinget. Der var jo en Del Medlemmer, som ikke vare med til det altsammen; men vi erkendte alle, at det var et Spørgsmaal, det